Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
_______dos. Zaur Məmmədov
"25" 12 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050310 Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması
Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət
Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası
I Fənn haqqında məlumat:
Fənnin adı: S/f (Arxeologiya) ARTN-nin 12.04.2017-ci il tarixli 200 saylı əmri ilə təsdiq edilmişdir
Kodu: İPFS-B01
Tədris ili: I (2024-2025) II Semestr:
Tədris yükü: Auditoriya yükü: 70 saat. Mühazirə 14 saat, seminar 10 saat
Tədris forması: qiyabi
AKTS üzrə kredit: 7 kredit
Təhsilalma forması: Qiyabi
Tədris dili: Azərbaycan dili
II Müəllim haqqında məlumat:
Adı, soyadı, dərəcəsi: tar.ü.f.d.dos, Bayramov Müşfiq Cabir oğlu
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k.22
Məsləhət günləri və saatı: IV gün, saat: 13^{00}
e-mail ünvanı: mushfiq76@mail.ru
III Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Həbibullayev O.H. Kültəpədə arxeoloji qazıntılar. Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, Bakı: 1959.
2. Qüdrət İsmayılov, "Quruçay və Köndələnçay vadisində qədim mədəniyyət izləri", "Elm" nəşriyyatı , Bakı , 1981
3. Mahmudov F.R. Əliköməktəpəsində arxeoloji qazıntılann ilkin yekunlan // Azərbaycanda daş dövrü və eneolit, Bakı, 1984.
4. Д.А.Авдусин, Основы археологии. Москва, Высшая школа, 1989
5. Ə. Cəfərov Quruçay dərəsində. Azərbaycan dövlət nəşriyyati, Bakı – 1990
6. R.B.Göyüşov, A.İ.Martınov. SSRİ arxeologiyası. Bakı, 1991
7. Мартынов А.И. Археология. Москва, Высшая школа, 2000
8. Cəfərov Ə.Q. Azərbaycanın ilk sakinləri. Bakı, 2004.
9. V.Baxşəliyev. Azərbaycan arxeologiyası. I cild. Bakı, 2006
10. İqrar Əliyev. Azərbaycan tarixi. Yeddi cilddə. I cild (Ən qədimdən - b.e. III əsri). Bakı. "Elm". 2007.
11. Azərbaycan arxeologiyası (Daş dövrü). 6 cilddə, I cild. Bakı, 2008
12. Махмудов Ф. Культура юго-восточного Азербайджана в эпоху бронзы и раннего железа. Баку, 2008.
13. Azərbaycan arxeologiyası (Orta əsrlər). 6 cilddə, IV cild. Bakı, 2008
14. Ş.İradə, Q.Priquliyeva Qafqaz Arxeologiyası. Dərslik. Bakı, 2010.
15. Мамедали Гусейнов Древний Палеолит Азербайджана. Баку 2010
16. Xəlilov M.C. Albaniyanın qəbir abidələri (IV-X əsrlər). Bakı, 2009.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənninin tədrisi vacib deyil.
V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Bəşər tarixinin keçmişinin tədqiqində ən mühüm mənbə arxeoloji materiallar hesab olunur. Arxeoloji mənbələr əsasında ilk ibtidai insanların meydana gəlməsi, inkişaf etməsi və formalaşması tarixini dəqiq öyrənmək olur. Belə ki yazılı mənbələr bəşər cəmiyyətinin olduqca az bir dövrünü əhatə edir. Bəşər cəmiyyətinin tədqiqində əsas mənbə qədim yaşayış yerləri, qəbir abidələri, onlarda olan yatıb qalan maddi mədəniyyət nümunələridir. Bu abidələrin aşkar edilməsi tədqiq edilməsi işi ilə məhz arxeologiya elmin məşğul olur.

Kursun tədrisində əsas məqsəd tələbələrdə bəşər cəmiyyətinin uzaq tarixi keçmişini maddi-mənbələr əsasında öyrənən arxeologiya elmi haqqında ümumi biliklər verməkdir. Kursda tələbələrə arxeologiyanın nəzəri əsasları, humanitar elmlər arasında yeri, bəşəriyyətin başlıca inkişaf mərhələləri insanların əmələgələ əsasları, arxeoloji tədqiqat üsulları, tədqiqiqat metodları, arxeoloji mədəniyyətlər,

CamScanner ilə skan edilib

maddi mənbələr və onların xarakter və təsnifatı, əsas arxeoloj terminlər və s. haqqında ümumi bilik vermekdir.

Arxeologiya fənni bakalavr pillesində seçmə fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi birinci tədris ilinin II semestrində (15 s. mühazirə, 10 s. seminar) nəzərdə tutulur.

VII Davamiyyətə verilən tələblər Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həmdə laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
-9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
-7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandıra bilmir
-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandıra bilmir;
1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox-yaxşı	B
71 – 80 bal	Yaxşı	C
61 – 70 bal	Kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam–intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək.

X Təqvim planı: Mühazirə 14 saat, 10 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.
1	**Mövzu.** Arxeologiya fənni haqqında ümumi məlumat ***Plan:*** 1. Arxeologiya fənninin predmeti, obyekti məqsəd və vəzifələri 2. Arxeoloji mənbələr, abidələr və onların təsnifatı 3. Arxeologiya elmində əsas anlayışlar 4. Arxeoloji dövrləşmə, nisbi və mütləq xronologiya 5. Arxeologiya elminin metodları və inkişaf mərhələləri. *Mənbə:*[5;6;7;9;10;11]	2	2
2	**Mövzu.** Daş dövrü haqqında ümumi məlumat, Paleolit ***Plan:*** 1. İnsanın əmələ gəlməsinin əsasları, Antropogenezin əsas mərkəzləri 2. Olduvey mədəniyyəti 3. Qafqazın Alt Paleolit dövrü abidələri 4. Mustye dövrü 5. Yaxın və Orta Şərqin, Qafqazın, Orta Asiyanın Mustye dövrü abidələri 6. Ust Poleolit. İnsanın müasir fiziki tipinin təşəkkülü 7. Paleolit incəsənəti	2	2

CamScanner ilə skan edilib

	Menbe:[5;6;7;9;10;11;15]		
3	**Mövzu.** Mezolit dövrü, esas xüsusiyyetleri ve xronoloji çerçivesi ***Plan:*** 1. Mezolit dövrünün xronoloji çerçivesi 2. Daşişleme texnikasında yenilikler, mikrolit tipli aletler 3. Menimseme teserrufat formasından istehsal teserrüfat formasına keçidin başlanması 4. Krımın Orta Asiyanın Sibirin, Uzaq Şerqin mezolit dövrü abideleri 5. Qafqazın Mezolit dövrü abideleri *Menbe*: [6;7;9;10;11]	2	2
4	**Mövzu.** Neolit dövrü, esas xüsusiyyetleri, Qafqazın Neolit dövrü abideleri. Eneolit dövrü. Eneolit dövrü arxeoloji medeniyyetleri ***Plan:*** 1. Neolit dövrünün xronoloji çerçivesi. Neolit inqilabı 2. Qafqazın Neolit dövrü abideleri. Kiçik Asiyanın, Orta Asiyanın, Neolit dövrü abideleri. Şimali Mesopotamiya Neolit dövründe 3. Eneolit dövrünün ümumi xarakteristikası ve onun xronoloji çerçivesi 4. Qafqazın erken ekinçilik medeniyyetleri 5. Cenubi-Şerqi Avropanın Eneolit dövrü abideleriTripolye medeniyyeti . *Menbe*: [2;6;7;9;10;11]	2	
5	**Mövzu:** Tunc dövrü 1. Tunc dövrünün xronoloji çerçivesi 2. Qafqaz ilk Tunc dövründe. Maykop arxeoloji ve Kür-Araz arxeoloji medeniyyetleri 3. Qafqazın Orta ve Son Tunc dövrü arxeoloji medeniyyetleri 4. Tunc dövrü qebir abideleri ve defn adetleri 5. *Menbe*: [6;7;9;10;14]	2	2
6	**Mövzu.** Demir dövrü. Antik dövr arxeologiyası. ***Plan:*** 1. Demir dövrünün ümumi xarakteristikası 2. Qafqazın Erken Demir dövrü abideleri 3. Kimmer, Skif, Sakların arxeologiyası, Taqar medeniyyeti 4. Antik dövr arxeologiyası 5. Volqa Bulqarları, Hunlar ve Xazarlar 6. *Menbe*: [4;6;7;10;12]	2	2
7	**Mövzu.** İslam Arxeologiyası ***Plan:*** 1. Azerbaycan İslam dövrü abidelerinin arxeoloji tedqiqi 2. Azerbaycanın orta esr yaşayış yerleri 3. Dini xatire ve qebir abideleri 4. Ehalinin teserrüfat ve meişeti *Menbe*: [13]	2	

XI Fenn üzre telebler:

Telebe aşağıdakıları bilmeli ve bacarmalıdır:

Teqdim olunan fennin menimsenilmesi neticesinde telebe arxeologiyanın esas problemleri haqqında tesevvüre malik olmalı, fennin obyekti, predmeti, meqsed ve vezifelerini, onun diger humanitar fenler arasında yerini bilmeli, qedim sivilizasiyaların inkişafının ümumi qanunauyğunluqlarını ve meyllerini anlamalı, nezerden keçirilen problemlerin şerhi baresinde tarixşünaslıqdakı fikirler ile tanış olmalıdır. Eyni zamanda arxeoloji abideleri ferqlendirmeyi, Azerbaycan ve dünya arxeoloji abide ve medeniyyetlerini ferqlendirmeyi ve oxşar cehetlerini müeyyen etmeyi bacarmalıdır.

XII Arxeologiya fenni üzre telim neticeleri:

- Müxtelif sosial qrupların medeni özünemexsusluqlarını ve davranışlarını tesvir edir.
- Yerli medeniyyetler ve qloballaşma arasında qarşılıqlı elaqeleri ve ziddiyyetleri şerh edir.
- Arxeologiya sahesinde esas anlayışlara ve ve nezeri yanaşmalara beledir.
- Ayrı-ayrı arxeoloji abidelerin timsalında istifade olunan tedqiqat üsulları ve texnikalarını şerh edir.
- Azerbaycanın esas arxeoloji abidelerinin tarixi ve ehemiyyetini izah edir.

CamScanner ilə skan edilib

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollekvium sualları:

1. Arxeologiya fənninin predmeti məqsəd və vəzifələri
2. Arxeoloji dövrləşmə və xronologiya
3. Paleolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
4. Quruçay və Olduvay mədəniyyətləri
5. Mezolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
6. Azərbaycanın Qayaüstü təsvirləri
7. Neolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
8. Qafqazın Eneolit dövrü abidələri
9. Kür-Araz və Maykop arxeoloji mədəniyyətləri
10. Dəmir dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri

XV Fənn imtahan sualları:

1. Arxeologiya fənninin predmeti məqsəd və vəzifələri
2. Arxeoloji dövrləşmə və xronologiya
3. Arxeologiya elminin tarixi və inkişaf mərhələləri
4. Paleolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
5. Qafqazın Aşel dövrü düşərgələri
6. Quruçay və Olduvay mədəniyyətləri
7. Mustye dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
8. Üst Paleolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
9. Yaxın və Orta Şərqin Mustye dövrü abidələri
10. Mezolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
11. Qafqazın Mezolit dövrü abidələri
12. Azərbaycanın Qayaüstü təsvirləri
13. Neolit dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
14. Yaxın şərqin Neolit dövrü abidələri
15. Qafqazın Neolit dövrü abidələri
16. Cənubi Azərbaycanın erkən əkinçilik məskənləri
17. Qafqazın Eneolit dövrü abidələri
18. Tunc dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
19. Kür-Araz və Maykop arxeoloji mədəniyyətləri
20. Orta Tunc dövrünün arxeoloji mədəniyyətləri
21. Son Tunc dövrü arxeoloji mədəniyyətləri
22. Boyalı qablar mədəniyyəti
23. Dəmir dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri
24. Urartu və onun arxeoloji tədqiqi
25. Kimmerlər, skiflər və saklar
26. Albaniyanın şəhərləri və onların arxeoloji tədqiqi
27. Atropatenanın şəhərləri və onların arxeoloji tədqiqi
28. İberiya və Kolxidanın antik dövr arxeoloji abidələri
29. İslam Arxeologiyası
30. Azərbaycan orta əsr yaşayış yerləri

S/f (Arxeologiya) fənninin sillabusu 050310 Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqrqmı əsasında tərtib edilmişdir."Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasının iclasında təsdiq edilmişdir (25 dekabr, 2024-cü il, protokol № 6).

Kafedra müdiri: ________ **dos.K.F.Mahmudov**

Fənn müəllimi: ________ **tar.ü.f.d.dos.M.Bayramov**

CamScanner ilə skan edilib

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"25" 12 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas:050301-Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması
Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət
Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası
I Fənn haqqında məlumat:
Fənnin adı: S/f Azərbaycanın qədim və orta əsr memarlığı. (LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 09.02.2022-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir (Protokol N7).
Kodu: İPFS-B05
Tədris ili: II (2024-2025) II semestr
Tədris yükü: 60 saat. Auditoriya yükü: Mühazirə 10 saat, seminar 10 saat
AKTS üzrə kredit: 6 kredit
Təhsilalma forması: Qiyabi
Tədris dili: Azərbaycan dili
II Müəllim haqqında məlumat:
Adı, soyadı, dərəcəsi: tar.ü.f.d.dos.Müşfiq Cabir oğlu Bayramov
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 22
Məsləhət günləri və saatı:
e-mail ünvanı: mushfiq76@mail.ru
III Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Azərbaycan arxeologiyası altı cilddə I cild, Şərq-Qərb, Bakı, 2008
2. Azərbaycan arxeologiyası altı cilddə VI cild, Şərq-Qərb, Bakı, 2008
3. V.Baxşəliyev Azərbaycan arxeologiyası, I cild Bakı, 2006
4. Azərbaycanın tarixi-memarlıq abidələri , Bakı, 2008
5. Salamzadə Ə.V. Əcəmi Əbubəkr oğlu və Naxçıvan memarlıq abidələri. Bakı, 1976.
6. Məmmədzadə K.M. Azərbaycan memarlığının Naxçıvan məktəbi abidələri. Bakı, 1985
7. Əmənzadə R. Azərbaycan memarlığında baştağlar. Bakı, 1995..
8. Ахундов Д.А. Архитектура древнего и раннесредневекового Азербайджана. 1986.
9. Bayramov R. XI-XVIII əsrlər Azərbaycan memarlıq abidələrinin tipoloji təsnifatı. Bakı, 2013
10. Саламзаде А.В. Архитектура Азербайджана XVI-XIX вв. Баку, 1964.
11. Qaşqay S. Manna dövləti. Azərbaycan dövlət nəşriyyatı. Bakı, 1993
12. Aşurbəyli S. Qədim Bakının memarlıq binaları. // Azərbaycanı öyrənmə yolu. 1930.
13. Ciddi H.Ə. Gülüstan qalası. Bakı, 1967.
14. Саламзаде А.В. Архитектура мавзолеев Азербайджана XII-XV вв.Архитектура Азербайджана (очерки). Баку, 1952.
15. АмензадеР.Ханегах-культовые комплексы средневековья.Архитектура и градостроительство. Баку, 2000.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənninin tədrisi vacib deyil.
V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.
VI Fənnin təsviri və məqsədi: "Azərbaycanın qədim və orta əsr memarlığı" fənni Azərbaycanda böyük tarixi keçmişə malik olan memarlıq sənətinin təşəkkülü, inkişafı, hər bir dövrün səciyyəvi xüsusiyyətlərini öyrədir. Fənnin tədris olunmasında əsas məqsədxalqımızın mədəniyyət salnaməsini bəzəyən və qədim Şərq memarlığının mühüm nailiyyətlərini özündə əks etdirən möhtəşəm abidələrlə "Müzeyşünaslıq arxiv işi və abidələrin qorunması" ixtisasında təhsil alan tələbələr tanış etmək, tarixin müxtəlif inkişaf mərhələlərində Azərbaycan memarlıq sənətinin inkişaf xususiyyətləri, regionda baş verən siyasi və hərbi hadisələrin memarlığa təsiri və s. barədə biliklər verməkdir. "Azərbaycanın qədim və orta əsrlər memarlığı" fənni bakalavr səviyyəsində seçmə fənn kimi tədris olunur.
VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

CamScanner ilə skan edilib

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həmdə laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.
Qiymət meyarları aşağıdakılardır:
-10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
-9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
-7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandıra bilmir
-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandıra bilmir;
1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
-0 bal- suala cavab yoxdur.
Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.
Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox-yaxşı	B
71 – 80 bal	Yaxşı	C
61 – 70 bal	Kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması:
Tələbə Universitetin daxili nizam–intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək.

X Təqvim planı: Mühazirə 10 saat, 10 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.
1	**Azərbaycan Qədim və Orta əsr memarlığı fənnin predmeti və məqsədi. Memarlıq və inşaat sənətinin təşəkkül tapması.** **Plan:** 1. Azərbaycan Qədim və Orta əsr memarlıq abidələri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri 2. Memarlıq sənətinin inkişafı tarixindən 3. Neoli-Eneolit dövrü memarlığının əsas xüsusiyyətləri, Tunc dövrü memarlıq abidələri 4. Tüunc, İlk Dəmir dövrü memarlığı. ***Mənbə:*** [2;3;9;10]	2	2
2	**Antik dövr Azərbaycan memarlığı və inşaat sənəti** **Plan:** 1. Manna dövlətində şəhərsalma və memarlıq 2. Ablaniya dövlətində şəhərsalma fəaliyyəti. 3. Atropatenada memarlıq və şəhərsalma. 4. Təxt-e Süleyman yaşayış yerinin memarlıq qalıqları. ***Mənbə:*** [1;4;10;12]	2	2
3	**Azərbaycan xristian memarlığı** **Plan:** 1. Birnefli xristian bazilikaları 2. Üçnefli xrisian bazilikaları 3. Dairəvi məbədlər ***Mənbə:*** [1;6;8]	2	2

CamScanner ilə skan edilib

4	**Azərbaycanın səlcuq dövrü memarlığı** **Plan:** 1. Səlcuq dövrü memorial-xatirə abidələri 2. Səlcuqlar dövründə Azərbaycanda memarlıq məktəbləri 3. İslam dinini memarlıq abidələri ***Mənbə:*** [2;8;10]	2	2
5	**Azərbaycan memarlığı XIV-XVII əsrlərdə** **Plan:** 1. XIV-XV əsr Azərbaycan memarlığının inkişaf xüsusiyyətləri 2. Şirvanşahlar sarayının memarlıq xüsusiyyətləri 3. XVI-XVII yüzilliklərdə Azərbaycan Azərbaycan memarlığının inkişaf xüsusi 4. XIV-XV əsrlərdə Azərbaycanda şəhərsalma, müdafiə tikililəri, dini, ictimai binalar və yaşayış evləri, təsərrüfat tikililəri. ***Mənbə:*** [1;6;8]	2	2

XI. Fənn üzrə tələblər:

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:
Öyrənən tanış olur:

- Tələbələr İslam intibahının çiçəkləndiyi dövrdə Azərbaycanın Orta əsr yaşayış yerləri, onların tipləri, topoqrafik quruluşu, inkişaf xüsusiyyətləri və s. haqqında biliklər əldə edəcəklər.
- Orta əsr memarlığı əldə edilmiş faktik materiallar və IX-XIII əsr coğrafiyaşünas səyyahlarının əsrlərində orta əsr yaşayış yerləri haqqında verilmiş məlumatlar əsasında Azərbaycan orta əsr yaşayış yerləri, onların yerləşdiyi ərazi, inkişaf xüsusiyyətləri, tarixin sonrakı inkişaf mərhələsində burada baş verən sosial-siyasi proseslər, bu proseslərin yaşayış yeinə təsiri və s. barədə məlumat əldə edəcəklər.
- Tələbələr Orta çağda Azərbacanın müxtəlif bölgələrində olan yaşayış yerləri, daşıdıqları fünksiyalar, sahəsi, istehkamın olub olmaması, tikililərin xarakteri, saray və ictimai-dini tipli monumental binaların varlığ və s.haqqında biliklər əldə edəcəklər
- Orta əsr şəhərgahları, istehkamları, yaşayış yerləri haqqında məlumat toplayan tələbələr onları şərh etməyə cəhd göstərəcəklər.

XII Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Azərbaycanın memarlıq nümunələrini müəyyən edən meyarlar haqqında tələbələr bilikləri mənimsəməlidir.
- Azərbaycanın memarlıq nümunələrini tipoloji xüsusiyyətləri ilə bağlı nəzəri-metodoloji biliklərə yiyələnməlidir.
- Azərbaycanın daşınar və daşınmaz mədəni irs obyektlərinin təsnifatını mənimsəməlidir.
- Azərbaycanın dövlət və hökumət, qeyri hökumət qurumlarının fəaliyyət istiqamətləri haqqında ətraflı biliklərə yiyələnməlidir.
- Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatların, xüsusilə YUNESKO və onun müvafiq şura və komitələrinin fəaliyyəti ilə bağlı ətraflı biliklər əldə etməlidir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollekvium sualları:

1. Azərbaycan Qədim və Orta əsr memarlıq abidələri fənninin predmeti və məqsədi
2. Xristian və İslam dinlərinin Azərbaycan memarlığına təsiri
3. Neoli-Eneolit dövrü memarlığı
4. Mannanın şəhər qalaları
5. Həsənli yaşayış yerinin tikinti qalıqları
6. Alban xristian memarlığı
7. Azərbaycan memarlıq məktəblərinin yaranması
8. IX-XI əsrlərdə Azərbaycan memarlığının inkişaf mərkəzi Bərdə şəhəri
9. Qırmızı günbəd türbəsi onun memarlıq xüsusiyyətləri
10. Naxçıvandakı Yusif Küseyir oğlu və Mömünə xatın türbələri

XVFənn üzrə imtahan sualları

1. Azərbaycan Qədim və Orta əsr memarlıq abidələri fənninin predmeti və məqsədi
2. Xristian və İslam dinlərinin Azərbaycan memarlığına təsiri
3. Azərbaycan memarlıq tarixi
4. Neoli-Eneolit dövrü memarlığı
5. Tunc dövrü memarlıq abidələri

CamScanner ilə skan edilib

6. Dəmir dövrü memarlığı
7. Manna dövlətinin şəhər qalaları haqqında məlumat mixi yazılarda
8. Mannanın şəhər qalaları
9. Həsənli yaşayış yerinin tikinti qalıqları
10. Ablaniyanın antik dövr memarlığı
11. Atropatenada memarlıq və şəhərsalma
12. İlk orta əsrlər dövründə Azərbaycan memarlığının inkişafı
13. İlk orta əsr yaşayış yerlərinin dini-ictimai tikililəri
14. Alban xristian memarlığı
15. Birnefli xristian bazilikaları
16. Üçnefli xristian bazilikaları
17. Azərbaycan memarlıq məktəblərinin yaranması
18. IX-XI əsrlərdə Azərbaycan memarlığının inkişaf mərkəzi Bərdə şəhəri
19. Səlcuqlar dövründə Azərbaycanda şəhərsalma
20. Azərbaycan orta əsr şəhərlərinin topoqrafik quruluşu
21. Səlcuq dövrü memorial-xatirə abidələri olan qüllƏvari türbələr
22. Qırmızı günbəd türbəsi onun memarlıq xüsusiyyətləri
23. Naxçıvandakı Yusif Küseyir oğlu və Mömünə xatın türbələri
24. Arran memarlıq məktəbi və onun səciyyəvi xüsusiyyətləri
25. Naxçıvan-Marağa memarlıq məktəbinin üslub xüsusiyyətləri
26. Şirvan-Abşeron memarlıq məktəbinin memarlıq abidələri
27. XI-XIII əsrlərin müdafiə qalaları, qəsrlər və qüllələr
28. XIV-XV əsr Azərbaycan memarlığının inkişaf xüsusiyyətləri
29. XVI-XVII yüzilliklərdə Azərbaycan memarlığının inkişaf xüsusiyyətləri
30. Azərbaycan son orta əsr şəhərlərinin istehkam tikililəri

S/f Azərbaycanın qədim və orta əsrlər memarlığı fənninin sillabusu 050310 Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqrqmı əsasında tərtib edilmişdir."Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasının iclasında təsdiq edilmişdir (25 dekabr, 2024-cü il, protokol № 6).

Kafedra müdiri : ________ **dos. K.F.Mahmudov**

Fənn müəllimi : ________ **tar.ü.f.d.dos.M.C.Bayramov**

CamScanner ilə skan edilib